

Aczél György Moszkvában

Aczél György, a művelődésügyi miniszter első helyettese a Budapesti Állami Operaház balettagjainak moszkvai vendégszereplésére és a hétfőn megnyíló negyedik moszkvai filmfesztivál alkalmából, pénteken reggel a szovjet fővárosba érkezett.

Pénteken délután J. A. Furceva, a Szovjetunió művelődésügyi minisztere a Kreml kongresszusi palotájának bankett-terében fogadást adott a Moszkvában vendégszereplő magyar balettművészek tiszteletére. A fogadáson megjelent Aczél György, a művelődésügyi miniszter első helyettese, Rajnai Sándor hazánk moszkvai ideiglenes ügyvivője, Nádasdy Kálmán, a Budapesti Állami Operaház igazgatója és a magyar balettagyjait.

Szovjet részről jelen volt többek között G. I. Vladikin, a Szovjetunió művelődésügyi miniszterének helyettese.

A fogadáson Jekatyerina Furceva, Nádasdy Kálmán és Mihail Csulaki, a Moszkvai Akadémiai Nagyszínház igazgatója pohárköszöntőt mondott.

Pénteken este a Budapesti Állami Operaház balettagjait Lakatos Gabriella, Fülöp Viktor, Kun Zsuzsa, Erdélyi Aliz és Sipéki Levente bemutatta Aszafjev: Párizs lángjai című baletjét. (MTI)

Árvíz-jelentés

Az Alpok vidékén az utóbbi 24 órában sok helyen esett az eső. Pénteken délután azonban már megszűnt az esőzés. Ezért az áradás az ausztriai területen előreláthatóan annyira elsimul, hogy a magyar szakaszon nem duzzasztja a Dunát; legfeljebb lassítja az apadást. Az ausztriai és a magyar szakaszon még apad a Duna. Linzről Pozsonyig csütörtöktől péntekig 20-40 centiméterrel, Dunaremetőtől Mohácsig viszont csak 3-6 centiméterrel süllyedt a vízszint. Bajánál a 7. árhullám tetőzése óta 64 centiméterrel csökkent a vízállás, s péntek délután már 912 centimétert jelezte a mérte, mely az 1954. évi maximum volt. Mohácsnál még jelenleg is 14 centiméterrel magasabban áll a víz az 1954. évi maximumnál.

Ásványrárórt, a 11 évvel ezelőt sokat szenvedett falut az idén sikerült megvédeni a Duna áradásaitól. Egy magyar katonai alakulat két hétig dolgozott a tölteseken. Most már annyira javult a helyzet, hogy a katonákat visszarendelték.

Baja és Mohács térségében aránylag csendesen telt el az elmúlt 24 óra. A védekezés erőt számottevően még nem lehet csökkenteni, de igénybe vételük fokozatosan mérséklődik.

Ismét megkezdődött a személyforgalom a Tiszán

Az áradás miatt június 17-től július 1-ig szünetelt a személyforgalom a Tiszán. Július 1-től a vízállás azonban lehetővé tette, hogy ismét megindítsák a tiszai személyforgalmat Szolnok és Csongrád között.

Mától kezdve munkába áll a „Ráckeve” motoros személyhajó is, amely Csongrád és Szeged között bonyolítja le a személyforgalmat. A személyhajó szerdán és szombaton 14 órakor indul Szegedről és 19 óra 45 perckor érkezik Csongrádra, vasárnap 19 órakor indul Szegedről és 0 óra 40 perckor érkezik Csongrádra. Csongrádról szerdán, szombaton és vasárnap reggel 3 órakor indul és 7 óra 30 perckor érkezik Szegedre.

Holnap, 4-én a „Ráckeve” motoros személyhajó sétahajó-utakat bonyolít le Szegeden. Három járat indul a szegedi hajóállomásról — 11 órakor, 15 órakor és 17 órakor.

A korszerű oktatás módszerei

az általános iskolákban

Az oktatás-nevelés korszerűsítése a felszabadulás óta a fokozatosság elvének szem előtt tartásával, az adott társadalmi helyzet jellegzetességének megfelelően valósult meg. Közvetlenül a felszabadulás után a nyolcosztályos általános iskola rendszerének létesítésével küzdöttünk a volt uralkodó osztályok és rétegek szellemi monopóliumának felszámolása érdekében. Kialakultak a szakrendszerű oktatás tartalmi és szervezeti feltételei is, s a 6-14 korú tanulói jusság egységes jellegű oktatása és nevelése érdekében több, az új követelményeknek az eddiginél megfelelőbb tanterv látott napvilágot. Az 1946-ban megjelent tantervet 1950-ben olyan általános iskolai tanterv követhette, mely már a marxizmus-leninizmus világnézetének érvényesítését tükrözte, azonban pedagógiai, módszertani tekintetben nem volt eléggé megalapozott.

Terveztebb munka

A művelődésügyi miniszter az 1963-64. tanévtől kezdődően olyan új általános iskolai tantervet és óratervet vezetett be, mely már pedagógiai vonatkozásban is a kor szintjének megfelelő. Szegedi viszonylatban az egyes szaktárgyak tekintetében tantestületi és városi munkaközösségi foglalkozásokon történő feldolgozás előzte meg az új tanterv folyamatos bevezetését. Pedagógusaink a foglalkozásokon korszerűnek minősítették a tanterv koncepcióját, s elmélyült, személyes tanulmányozás után megállapították, hogy feltétlenül harmonikusabb, célszerűbb anyagát, követelményszintjét tekintve — az eddigiéknél.

A napjainkig tapasztaltak alapján a Város Köznevelési Bizottság tagjai megállapították, hogy a nevelők tantárgyukra vonatkozóan általában jól ismerik a tantervet, s világos előttük a szaktárgy tekintetében — a célkitűzés. Ezen azonban feltétlenül túl kell lépniük, s teljes horizontjában kell megismerniük a tanterv egészét, átfogó, az összefüggéseket egyértelműen szemlélő tantervi ismereteket volna szükségük. A tantervek által képviselt elképzeléseket tervezésben kell a jövőben tudatosítani.

Önállóság, alkotóképesség

Amint ismeretes, az új általános iskolai tanterv lényeges elvként hangoztatja a korszerű tartalomnak az elsajátítását a tanulók önálló alkotóképességének minél nagyobb fokú aktivitásának fokozásával.

Ennek megfelelően szegedi vonatkozásban tapasztalható a tanítási órák szög-

letesen merev felépítésén való lazítás, az órák légkörének oldottabbá tétele a megmerevedett formális fokozatok arányának megváltoztatásával, s a számonkérés módszerén való radikális korszerűsítés. A nevelők iparkodnak ma már az osztály egészét aktivizálni, s úgynevezett „szimultán felteletést” alkalmazni.

Fokozott súlyt kapott általános iskolákban a tanuló írásban való feleltetésének módszere is. Nem a röpdolgozatok íratásának módja ez, hanem inkább arról van szó, hogy a nevelők két-három óra keretében azaz a céllal foglal össze egy-egy anyagrészt, hogy a tanulók írásban történő beszámoltatását előkészítse. A tapasztalatok szerint ezt a módszert mértékkel kell alkalmazni az általános iskolák vonatkozásában.

Új, s egyre kedveltebb módszerként alkalmazzák a szegedi általános iskolai nevelők a tanulók széles körű gyűjtómunkára való inspirálását az új ismeretek megszerzése tekintetében. Ugyanilyen hasznosnak bizonyul a tv-adások és filmvetítések adta lehetőségek széles körű kihasználása — a csoportos munkavégzés elterjedése, s a koncentráció alkalmazása. Jelentékeny módszertani újítás az iskola-tévézió adása a környezetismereti órákon.

A csoportos foglalkozások megszervezésével fokozott jelentőséget kapott a szegedi általános iskolák óráin a gyengébb képességű tanulók segítése. Különös eredménnyel alkalmazták ezt a módszert Szegeden a matematika és földrajz órákon. Példamutató a matematika tekintetében a Zalka Máté, a rókusai és a Dózsa György iskola, földrajzból pedig a Mező Imre, a Rózsa Ferenc sugárúti, a Zrínyi és a Rókusi Általános Iskola.

Programozott oktatás

A programozott oktatás tekintetében is történt kísérlet Szegeden ebben a tanévben: a rókusai, Juhász Gyula, Zrínyi Ilona, Móra Ferenc, Sziléri és Háman Kató iskolában vezették be az idén, kísérletképpen, az V. osztályokban, a tizedestörtek tanításánál. Az eddigi tapasztalatok kedvezőek.

Nem a szó szoros értelmében programozott, ám ahhoz hasonló jellegű oktatást végeznek az V. és VI. osztályos új földrajzanyag feldolgozásakor, ami a tanulók önálló ismeretszerző tevékenységet folytatnak — tankönyv, munkafüzet, térkép felhasználásával.

Fontos változások esett át az órákon készülő táblai vázlatok szerkezeti felépítése, s funkciója is. Ez ugyan általánosnak nem minősíthető, de feltétlenül biztató táblakat mutat az a tény, hogy egyre inkább a rajzos, kevés szövegű, lényegyet tükröző vázlatok készítését tartják szem előtt.

A gyakorlati ismeretek, készségek, járatosságok elsajátítását elősegítő órákon Szegeden is nőtt a tanulók kísérletek, munkáltató órák száma. A „bizonyító” kísérleteket felváltották a tanulókkal közösen végzett, „rávezető” kísérletek.

A történelem, irodalom órákon is új eljárások alkalmazása tapasztalható: például forráselemzést is folytatnak már egyik-másik órán. A megfigyelés módszere is egyre általánosabban válik ezeken az órákon.

Korszerű szemlélet

Általában megállapítható, hogy az új tanterv fokozatos bevezetése feltétlenül magával hozza a tanítási órák korszerűsítését. Természetesen azok az iskolák járnak elől ebben a tekintetben, ahol a korszerű technikai eszközök forradalmasító alkalmazására leginkább mód nyílik.

Persze, a korszerű oktatási módszerek bevezetése szemlélet dolga is, igényesség kérdése. Az iskolák rendelkezésére álló tárgyi feltételek — szertári anyag, mágneses applikáció, diavetítő — kihasználása nem mindenütt történik meg a kívánt és lehetséges mértékben. Általánosságban azonban megállapítható, hogy Szegeden adottak az egészséges fejlődéshez szükséges személyi feltételek.

A nevelőkben két igen lényeges pedagógiai elvet szükséges egyre inkább tudatosítani a közeljövőben: a szemléletesség és az aktívitás elvét. Az új tankönyvek feladatrendszere, anyaga megköveteli a tanulók teljes aktivitását, s a szemléletességek minél korszerűbb és egyre általánosabbá emelt alkalmazását. Igen fontos, soron következő feladatnak látszik az új eljárások, mai módszerek alkalmazásának feltételként az új technikai felszerelések fokozatos, minél kielégítőbb beszerzése Szegeden is. Erre — az eddigi eredmények alapján — minden joga megvan, s minden reménye meg lehet a szegedi általános iskolák példamutató nevelőinek.

Dér Endre

Igények és lehetőségek

Régebben igen sok szó esett a valóságtól elrugaszkodott, a realitások iránt érzéketlené vált emberekről, akik nem tudtak különbséget tenni az igények és a lehetőségek között. Nem számolva adottságainkkal, a képzelet szárnyán lebegve, szinte már fantasztikus tervek sorát gyártották és olyan hatalmas követeléseket támasztottak a közösséggel szemben, melynek az legjobb szándéka és minden erőfeszítése ellenére sem volt képes megfelelni. Ezek a felhőkben járók, akik rendre építgették légvárakat, sok kárt okoztak, hiszen a túlzott igények, a teljesíthetetlen célkitűzések végül is bizonytalanságot, fásult közönyt, kiábrándulást szülnek.

Ma reálisan politizálunk, gazdasági terveink pedig, ha szerényebbek is, feltétlenül megbízhatóak és teljesíthetőek. A régi hiba, a valóságtól való elrugaszkodás — ha itt-ott fel is fedezhető még — egyáltalán nem jellemző tünet. Az igények és a lehetőségek általában összhangban állnak egymással. Azt viszont feltétlenül észre kell vennünk, hogy néhol baj van az igényességgel. Talán a múltbeli tapasztalatokat helytelenül értelmezve némelyek alacsonyra állítják a mércét, nem élnek a kínálkozó lehetőségekkel, s így lassítják a fejlődés ütemét.

Igénytelenység. Olyan fogalom ez, mely semmiképpen sem lehet honos a mi társadalmunkban. Idegen, visszatartó tünet, hiszen mi magas célt tűztünk magunk elé. Olyan világ megteremtésére vállalkoztunk, melyben minden eddiginél magasabbrendű gazdasági és társadalmi berendezkedés segíti az emberi célok kibontakozását. Eppen ezért visszatartó és megengedhetetlen a sok helyen tapasztalható igénytelenység.

Olykor elegendő egy gyár udvarán megállni, s máris látja az ember, hogy a helyi követelmények bizony elég siralmasak. Rendtelenség és felfordulás az udvaron, szerteszét, lélektelenül végzett munka, ácsorgás, felegyelmzetlenség, lógás, tes-

sék-lássék igyekezet a munkacsarnokban. Bűnös igénytelenség, megalkuvás ez a rosszal és elherdálása lehetőségeinknek. De az elhanyagolt tsz-udvar, a gazdasági épületnek kinevezett kezdetleges, szánalmas kaliba, a gondozatlan jószág mellett pipázó, beszélgető szövetkezetiek látványa is az igénytelenség, a gazdálkodás alacsony színvonalának a bizonyítéka.

Ez az igénytelenség néhány helyen már nem csupán tünet, sajnos, szinte már szemléletté súlyosbodott. Az ilyen szemléletű emberek jellemzője a „széles” elégedettség. Kis dolgokon lelkesednek, szürke, jelentéktelen tevést-vevést nagyítanak tettekké, mert az alacsonyra tűzött mércé az ő szemükben nagyinak mutatja a kicsit is. Volna lehetőségük többre is, jobbra is, de talán se szemük, se szívéjük, se tehetségük nincs hozzá. S az igénytelen ember fél minden újtól, ami ismeretlen, szokatlan számára. Megelégszik a szürke, jelentéktelen eredményekkel, a bevált sémákkal, melyekből ugyan kevés áldás fakad, de nagyobb baj se származik. Az igénytelenség, a képzeletszegény, tehetetlen emberek világa. Vagy a kényelemben szellemileg, érzelmileg elhásosodottaké, akik ötletek, jó hangulat, pezsgő alkotókékv megteremtése helyett elméleteket gyártanak. Akik bölcsen idézik a közmondást: addig takarózzunk, ameddig a takarónk ér. Pedig a takaróból még bőven futná, de az ő szívékből, képességeikből többre nem telik.

Kártékony dolog volt annak idején a nagyrálatás is. De az igénytelenség, alacsony mércé sem kevésbé káros. Nekünk a feladatok sorát kell valóra váltanunk, s ezek az emberek legmagasabb igényeinek kielégítésére, az új társadalom felépítésére vonatkoznak.

Az igénytelenség, az alacsony színvonal lehetőségeink elherdálását jelenti. Aki ezzel megalkuszik, megtadja közösen vállalt feladatainkat.

KÉKESDI GYULA

Ülléstől Balástyaig

Villanszerelők az olajvezeték kompresszorainak áramellátásáért

Ülléstől néhány kilométerre kotrógép dolgozik a földön. Mellette autódaru emel magasba egy vasbeton villanyoszlopot. Még néhány „kanál” földet kell kiemelni s helyére illeszthetik a kétlábú betontartót.

A leágazó árbóckapcsolót állítjuk fel — lép oda hozzánk a DÁV Szegedi Üzletigazgatóságának csoportvezetője, Ozsgyáni István. — Nagyon rossz a talaj. Csak homok ne lenne a világon — zsörtölgdik.

Két és fél kilométer

A markoló vájta gödörben percek alatt talajvíz serken. Egy locsanás s hatalmas földdarab csúszik a víz alá. Kezdődik a klemelés előről. Végre sikerül elérni a megfelelő mélységet. Helyére kerül az oszlop. Valóban nehéz a vizes, homokos talajon dolgozni.

Ha az oszlopállítással készen vagyunk, már könnyen, gyorsan megy a munka. Húszonkettőt kell felállítanunk.

Milyen vezeték lesz, amin most dolgoznak?

A Szeged és Üllés közötti 20 kilovolts vezeték egyik leágazását építjük. Az Ülléstől Balástyaig húzódó olajvezeték kompresszoraihoz

kell az áram. 2500 méteres vezetékét építünk, s egy trafót szerelünk fel. Az a baj, hogy naponta 5-6 oszlopnál többet nem tudunk felállítani a talaj miatt.

Dolgoznak, tanulnak

— Ma meg kevesebben is vagyunk... — Miért?

Ezt már büszkén mondja, látszik rajta, várta a kérdést.

Három kollegánk szakmunkásvizsgán van, négyen pedig tegnap voltak.

Kilencünk közül heten? — Igen. Többre szeretnénk vinni, mint betanított munkás.

— Az idén összesen 31 hálózatszerelő jelentkezett szakmunkásvizsgára. Ebből a csoportból jelentkeztek legtöbben — szól közbe kísérelően.

A vizsgázások és a rossz talajviszonyok mellett sikerül időben elkészülniük?

— Bizunk benne. Ha anyag van — s most van — akkor megy a munka. Sokszor azért akadozik a hálózatépítés, mert hol csavar nincs, hol vezeték, hol pedig cement. Mindig várni kell valamire. Most van. Nem is aggodunk.

K. A.